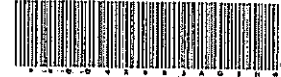

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7

Telefon: 234 665 111, Fax: 234 665 444

Zn. SPR-6601/10-27

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 12. 8. 2011
Úřad pro ochranu osobních údajů
dne 12. 8. 2011

ROZHODNUTÍ

Předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů jako odvolací orgán věcně, místně a funkčně příslušný podle § 2, § 29 a § 32 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 10 a § 152 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, rozhodl podle ustanovení § 152 odst. 5 písm. b) správního řádu takto:

Rozklad účastníka řízení, České republiky – Archivu bezpečnostních složek, se sídlem Siwiewcova 2, 130 00 Praha 3, IČ: 75112817, proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů zn. SPR-6601/10-21, ze dne 31. ledna 2011, kterým byla účastníku řízení, jako správci osobních údajů ve smyslu § 4 písm. j) zákona o ochraně osobních údajů, za porušení povinností stanovené v § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, tedy povinnosti správce osobních údajů přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití, kdy se uvedeného porušení měl účastník řízení dopustit tím, že v souvislosti se zpřístupněním kádrových svazků [redacted] a [redacted] dne 8. července 2009 opomenul znečitelnit datum narození, bydliště, údaje o soukromém a rodinném životě, trestné činnosti, zdraví a majetkových poměrech osob, které se ocitaly mimo služební a veřejnou činnost příslušníka, jmenovitě [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted], jímž se měl dopustit správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně osobních údajů, v souladu s § 45 odst. 3 uvedeného zákona uložena pokuta ve výši 12.000 Kč a dále podle § 79 odst. 5 správního řádu uložena povinnost nahradit náklady řízení v paušální výši 1.000 Kč, se zamítá.

Odůvodnění

Správní řízení s účastníkem řízení, Českou republikou – Archivem bezpečnostních složek, se sídlem Siwiewcova 2, 130 00 Praha 3, IČ: 75112817 (dále jen „účastník řízení“), pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně osobních údajů, kterého se účastník řízení měl dopustit tím, že dne 8. července 2009 v souvislosti s nahlížením do svazků ve smyslu zákona č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti, zpřístupnil [redacted] kádrové svazky [redacted] a [redacted], aniž by znečitelnil datum narození, bydliště, údaje o soukromém a rodinném životě, trestné činnosti, zdraví a majetkových poměrech osob,

které se nacházely mimo služební a veřejnou činnost příslušníka, jmenovitě [redacted]
 [redacted]
 [redacted], čímž mělo dojít k porušení povinnosti uložené
 mu jako správci osobních údajů § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, bylo
 zahájeno oznámením o zahájení správního řízení zn. SPR-6601/10-9 ze dne 29. října 2010,
 doručeným účastníku řízení dne 1. listopadu 2010. V rámci oznámení o zahájení řízení byl
 účastník řízení rovněž řádně poučen o svých procesních právech ve smyslu § 15, § 36
 a § 38 správního řádu. Podkladem pro zahájení řízení byla zjištění Úřadu pro ochranu
 osobních údajů (dále jen „Úřad“) učiněná v rámci přestupkového řízení vedeného s
 [redacted] pod zn. SPR-6070/09.

V reakci na oznámení o zahájení správního řízení a po nahlédnutí do spisu správního řízení
 dne 11. listopadu 2010 se účastník řízení k věci vyjádřil podáním ze dne 16. listopadu 2010.
 V podání mimo jiné uvedl, že nepopírá skutkový stav, na jehož základě bylo správní řízení
 zahájeno a přiznává, že zpřístupnil kádrové svazky, v nichž neanonymizoval osobní údaje
 třetích osob postavených mimo služební či veřejnou činnost příslušníka. Namítl nicméně, že
 nelze jednoznačně dojít k závěru, že došlo k porušení vytýkané povinnosti.

Dále konstatoval, že předmětné svazky byly [redacted] zpřístupněny podle zákona
 č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, nikoli tedy podle zákona č. 140/1996 Sb.,
 o zpřístupnění svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti. K tomu dodal, že pokud
 jde o ochranu osobních údajů v písemnostech, jejichž původcem je Státní bezpečnost,
 stanoví zákon č. 499/2004 Sb. ve svém § 37 odst. 11 výjimku - bez této výjimky by dle svého
 mínění nebyl účastník řízení vzhledem k množství žádostí, které vyřizuje, schopen vykonávat
 svou činnost.

Účastník řízení své vyjádření uzavřel s tím, že je přesvědčen, že postupoval v souladu se
 zákonem č. 499/2004 Sb. - všechny zmiňované údaje byly zpřístupněny dle a v souladu se
 zákonem č. 499/2004 Sb. V závěrečné poznámce účastník řízení dodal, že považuje
 vymezení pojmu údaj o soukromém a rodinném životě za velice všeobecné a tudíž
 nedostatečně konkrétní.

Přípisem správního orgánu I. stupně ze dne 17. prosince 2010, byl účastník řízení řádně
 poučen o svých procesních právech ve smyslu § 36 správního řádu a o právu nahlédnout do
 spisu správního řízení.

Dne 21. prosince 2010 při nahlédnutí do spisu požádal účastník řízení o prodloužení lhůty
 k uplatnění práv a vyjádření se ke shromážděným podkladům pro rozhodnutí do dne
 14. ledna 2011. V návaznosti na žádost účastníka řízení a po předložení věci odvolacím
 orgánu tento orgán v souladu s § 80 odst. 4 písm. d) správního řádu rozhodl, že se lhůta
 k vydání rozhodnutí ve věci správnímu orgánu I. stupně prodlužuje do 31. ledna 2011.

Poté, co se účastník řízení v avizované lhůtě k věci nijak dále nevyjádřil, vydal dne 31. ledna
 2011 správní orgán I. stupně ve věci rozhodnutí zn. SPR-6601/10-21, jímž shledal účastníka
 řízení vinným ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně
 osobních údajů. Účastník řízení se předmětného deliktu dle správního orgánu I. stupně
 dopustil tím, že v souvislosti s nahlížením do svazků zpřístupnil [redacted] kádrové
 svazky [redacted] a [redacted] aniž by znečitelnil datum narození, bydliště, údaje
 o soukromém a rodinném životě, trestné činnosti, zdraví a majetkových poměrech osob,
 které se nacházely mimo služební a veřejnou činnost příslušníka, jmenovitě [redacted]
 [redacted]
 [redacted] Tímto svým jednáním pak dle správního
 orgánu I. stupně porušil povinnost stanovenou v § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních

údajů, tj. povinnost správce osobních údajů přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům. Správní orgán I. stupně za spáchání předmětného deliktu uložil účastníku řízení s odkazem na § 45 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů pokutu ve výši 12.000 Kč a dále podle § 79 odst. 5 správního řádu povinnost nahradit náklady řízení v paušální částce 1.000 Kč.

Z hlediska skutkového stavu správní orgán I. stupně k věci uvedl, že z badatelského listu [redacted] vyplývá, že dne 8. července 2009 mu byly účastníkem řízení k nahlédnutí zpřístupněny předmětné svazky, které mu byly následně poskytnuty bez znečitelnění shora uvedených osobních údajů dotčených osob - tyto skutečnosti vyplynuly mimo jiné i z vyjádření účastníka řízení v přestupkovém řízení zn. SPR-6070/09. Dle sdělení Ministerstva vnitra ČR zn. MV-89656-2/CS-2009 ze dne 30. prosince 2009 a zn. MV-67173-2/CS-2010 zn. 19. července 2010 jsou všechny shora vyjmenované osoby, jejichž osobní údaje jsou přístupné v předmětných svazcích, stále naživu – tato skutečnost je rozhodná z hlediska § 4 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů, dle kterého je subjektem údajů pouze žijící fyzická osoba.

Správní orgán I. stupně tudíž k věci konstatoval, že z nashromážděného spisového materiálu vyplývá, že údaje o třetích osobách, které byly účastníkem řízení v souvislosti s nahlížením do svazků zpřístupněny, jsou nepochybně osobními údaji ve smyslu § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů.

Dále se správní orgán I. stupně zabíral otázkou, zda dispozice, které účastník řízení provedl s předmětnými svazky, resp. s osobními údaji v nich obsaženými, naplňují definiční znaky zpracování osobních údajů ve smyslu § 4 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů – naplnění podmínek podle § 4 písm. e) správní orgán I. stupně beze zbytku shledal.

V relaci k právě zmíněným závěrům pak správní orgán I. stupně konstatoval, že účastník řízení byl pro předmětné zpracování osobních údajů v postavení správce osobních údajů ve smyslu § 4 písm. j) zákona o ochraně osobních údajů, a že s výjimkami podle § 3 odst. 6 stejného zákona byl povinen plnit všechny zákonné povinnosti správce – mimo jiné byl tedy podle § 13 odst. 1 zákona povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, přičemž tato povinnost je pro případy zpřístupňování svazků bývalé Státní bezpečnosti dále specifikována ustanovením § 10a odst. 1 zákona č. 140/1996 Sb.

K argumentaci účastníka řízení, že zpřístupnění svazků bylo v režimu zákona č. 499/2004 Sb., neboť záleží na volbě žadatele, který zákon si vybere (zákon č. 499/2004 Sb., nebo zákon č. 140/1996 Sb.), dospěl správní orgán I. stupně s odkazem na historický výklad ustanovení § 37 odst. 11 zákona č. 499/2004 Sb. a s cílem argumentačně podpořit své závěry interpretací *e ratione legis* k závěru, že zpřístupnění svazků bývalé Státní bezpečnosti upravuje výlučně zákon č. 140/1996 Sb., který poskytuje ucelenou právní úpravu jak při zpřístupňování těchto svazků postupovat.

S přihlédnutím k zásadě *lex specialis derogate legi generali* je dle správního orgánu I. stupně zřejmé, že zákon č. 140/1996 Sb. je vůči zákonu č. 499/2004 Sb. v postavení speciální právní úpravy. Při zpřístupňování každého dokumentu pocházejícího z činnosti orgánu komunistického režimu je dle správního orgánu I. stupně třeba nejprve posoudit, zda se jedná o archiválii či nikoli. Pokud ne, je možné postupovat pouze podle zákona č. 140/1996 Sb. Pokud ano, je dále třeba zjišťovat, zda tato pochází z činnosti bývalé Státní bezpečnosti nebo bezpečnostních složek, tak jak jsou definovány v § 3 písm. g) až h) zákona č. 140/1996 Sb., tzn., zda se na zpřístupňování vztahují ustanovení § 4 až § 6 stejného zákona. Pokud je takový závěr učiněn, je jediným možným postupem opětovně postup podle zákona č. 140/1996 Sb.

Na základě uvedené argumentace tak správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že účastník řízení svým jednáním porušil povinnost stanovenou v § 13 odst. 1 zákona pro ochranu osobních údajů a naplnil znaky skutkové podstaty správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) uvedeného zákona, jelikož opomněl ve smyslu § 10a odst. 1 zákona č. 140/1996 Sb. znečitelnit osobní údaje osob, které se ocitaly mimo služební a veřejnou činnost příslušníka.

Při stanovení výše sankce správní orgán I. stupně přihlédl k tomu, že došlo k neoprávněnému zpřístupnění osobních údajů více osob, k charakteru osobních údajů (některé měly citlivou povahu), a ke skutečnosti, že osobní údaje byly zpřístupněny pouze jedné osobě.

Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podal účastník řízení v řádné zákonné lhůtě rozklad ze dne 14. února 2011, v jehož rámci navrhl předmětné rozhodnutí zrušit a řízení zastavit.

Na podporu svého návrhu se účastník řízení odkázal na své vyjádření ze dne 16. listopadu 2010, v němž zpochybňoval skutečnost, že byl správní delikt spáchán a poukazoval na to, že je povinen zpřístupňovat archiválie u něj uložené jak na základě zákona č. 499/2004 Sb., tak na základě zákona č. 140/1996 Sb. - volba režimu právní úpravy záležitosti, pokud to není ve zřejmém rozporu se zákonem, na vůli žadatele. S odkazem na přílohu č. 2 zákona č. 140/1996 Sb. účastník řízení rovněž podotkl, že jím zpracované dokumenty jsou vždy archiváliemi.

Účastník řízení dále namítl, že pokud byl učiněn závěr o tom, že zpřístupňuje archiválie primárně podle zákona č. 140/1996 Sb., na základě dikce § 13 odst. 1 písm. a) zákona č. 181/2007 Sb., jedná se o formálně-právní nelogičnost. Tento výklad není dle účastníka řízení přípustný ani z důvodu a priori neakceptace žádosti badatele.

V návaznosti na právě zmíněnou argumentaci účastník řízení podotkl, že Úřad není příslušný k interpretaci zákona č. 181/2007 Sb. – navíc způsobem, který je v neprospěch jak účastníka řízení, tak žadatele.

Účastník řízení rovněž konstatoval, že pokud by zákon č. 140/1996 Sb. upravoval materii archiválií bývalé Státní bezpečnosti výlučným způsobem, chyběla by zde zcela např. úprava ochrany archiválií, půjčování, správních deliktů na úseku archivnictví apod., a proto dle jeho mínění nemůže být zmíněný zákon jedinou úpravou obsahující nakládání a zpřístupňování archiválií.

Ohledně určení zákonného režimu pro zpřístupňování archiválií účastník řízení rovněž konstatoval, že v ustanovení § 82 odst. 4 zákona č. 499/2004 Sb. uvedené podmínky musí být splněny kumulativně.

Souhrnně řečeno tak dle účastníka řízení není správný závěr správního orgánu I. stupně, že zákon č. 140/1996 Sb. je vůči zákonu č. 499/2004 Sb. speciální právní úpravou. K tomuto s ohledem na argumentaci správního orgánu I. stupně na str. 4 napadeného rozhodnutí účastník řízení dodal, že nelze vymezit zpřístupňovaný a zveřejňovaný materiál podle ustanovení, které pouze vykládají pojmy.

Bez bližší specifikace významu tvrzení účastník řízení rovněž argumentoval § 2 zákona č. 140/1996 Sb. za současného konstatování, že pojetí předmětné problematiky ze strany správního orgánu I. stupně nelze akceptovat.

Účastník řízení rovněž namítl, že v daném případě se nejednalo o nahodilý přístup, ale

o přístup, který byl v souladu s jeho vnitřním řádem. K čemuž dodal, že odmítá závěr správního orgánu I. stupně o neoprávněném přístupu.

Na konec obecné části své argumentace účastník řízení podotkl, že z důvodu nehomogenosti celé právní úpravy v této oblasti, kdy několik zákonů upravuje obdobnou věc, musí být postupováno i v souladu s obecnými zásadami státní správy, jako je zásada dobré správy, zásada hospodárnosti, ale také zásada, kdy státní správa je službou veřejnosti.

Závěrem účastník řízení konstatoval, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně považuje za nezákonné z důvodu neurčitosti odůvodnění a zmatečnosti, a že „vnucování“ postupu podle zákona č. 140/1996 Sb. je v rozporu s autonomií vůle žadatele a je zcela nepřijatelné. Dle mínění účastníka řízení je tak zřejmé, že se porušení povinnosti vyplývající mu z § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. nedopustil.

K výši sankce účastník řízení dodal, že je nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost a vady řízení.

Na základě podaného rozkladu přezkoumal odvolací orgán celou věc z hlediska jak procesně, tak hmotně právního a došel k následujícím závěrům.

Ke skutkové stránce věci odvolací orgán konstatuje, že ze spisového materiálu vyplývá, že při nahlížení do svazků ve smyslu zákona č. 140/1996 Sb. došlo ke zpřístupnění kádrových svazků [REDAKCE] a [REDAKCE], aniž by došlo ke znečitelnění údajů o třetích osobách postavených mimo služební či veřejnou činnost příslušníka bývalé Státní bezpečnosti, jmenovitě [REDAKCE]

[REDAKCE] Tuto skutečnost účastník řízení nepopírá.

V návaznosti na uvedené odvolací orgán připomíná, že ve smyslu § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů se osobním údajem míní „*jakákoli informace, týkající se určeného nebo určitého subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.*“ Některé ze zpřístupněných údajů měly povahu citlivých údajů ve smyslu § 4 písm. b) citovaného zákona.

Dle odvolacího orgánu ze shromážděného důkazního materiálu jasně vyplývá, že dotčené osoby jsou naživu, jakož i to, že se nejednalo o osoby, které by byly ve služebním či veřejném poměru k bývalé Státní bezpečnosti,

Odvolací orgán ve věci rovněž došel k závěru, že dispozice, které účastník řízení s předmětnými daty prováděl, naplňovaly definiční znaky zpracování osobních údajů ve smyslu § 4 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, dle kterého se zpracováním osobních údajů rozumí „*jakákoli operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace.*“

Odvolační orgán tudíž konstatuje, že není pochyb o tom, že se v dané věci jednalo o zpracování osobních údajů, v němž měl účastník řízení postavení správce osobních údajů ve smyslu § 4 písm. j) zákona o ochraně osobních údajů, resp. že se jednalo o zpřístupnění kádrových svazků příslušníků bývalé Státní bezpečnosti, k nimž má účastník řízení postavení správce osobních údajů, na žádost konkrétní osoby, a že tyto svazky obsahovaly i osobní údaje třetích osob.

S ohledem na postavení účastníka řízení platí, že se na něj vztahuje úprava zákona o ochraně osobních údajů s výjimkami podle jeho § 3 odst. 6, tzn. účastník řízení je povinen respektovat a dodržovat i povinnosti podle § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, které jsou pro zpřístupňování svazků podle zákona č. 140/1996 Sb. specifikovány jeho § 10a odst. 1.

Ve shora uvedených závěrech, jakož i v otázce aplikovatelnosti zákona č. 140/1996 Sb. na daný případ a v otázce modifikace povinnosti správce osobních údajů podle § 13 zákona o ochraně osobních údajů ustanovením § 10a odst. 1 zákona č. 140/1996 Sb. se odvolací orgán shoduje s právním názorem správního orgánu I. stupně.

Kurčení relevantní právní úpravy odvolací orgán poznamenává následující. Dle § 1 je předmětem úpravy zákona č. 499/2004 Sb. „... (a) výběr, evidenci a kategorizaci archiválií, (b) ochranu archiválií, (c) práva a povinnosti vlastníků archiválií, (d) práva a povinnosti držitelů a správců archiválií (dále jen "držitel archiválie"), (e) využívání archiválií, (f) zpracování osobních údajů pro účely archivnictví, (g) soustavu archivů, (h) práva a povinnosti zřizovatelů archivů, (i) spisovou službu, (j) působnost Ministerstva vnitra (dále jen "ministerstvo") a dalších správních úřadů na úseku archivnictví a výkonu spisové služby, (k) správní delikty.“ Ve smyslu § 2 písm. e) stejného zákona se pak archiválií rozumí „... takový dokument, který byl vzhledem k době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem vybrán ve veřejném zájmu k trvalému uchování a byl vzat do evidence archiválií; archiváliemi jsou i pečatidla, razítka a jiné hmotné předměty související s archivním fondem či s archivní sbírkou, které byly vzhledem k době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem vybrány a vzaty do evidence.“

Dle § 37 odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb. platí, že „k nahlížení v archivech jsou přístupné jen archiválie starší třiceti let, není-li dále stanoveno jinak, a všechny zveřejněné archiválie.“ K tomuto pak ustanovení § 37 odst. 10 dodává, že „ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na archiválie vzniklé před 1. lednem 1990 z činnosti státních orgánů“, resp. § 37 odst. 11, že „Ustanovení odstavců 1 až 4 se nevztahují na archiválie vzniklé před 1. lednem 1990 z činnosti bezpečnostních složek podle zákona o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek, jakož i společenských organizací a politických stran sdružených v Národní frontě, na archiválie, které již byly před podáním žádosti o nahlížení do nich veřejně přístupné, jakož ani na archiválie, které byly jako dokumenty veřejně přístupné před prohlášením za archiválie.“

Bezpečnostními složkami se dle § 2 písm. c) zákona č. 181/2007 Sb. rozumí „Federální ministerstvo vnitra, Ministerstvo vnitra České socialistické republiky s výjimkou útvarů vykonávajících výhradně civilně-správní činnost, Sbor národní bezpečnosti s výjimkou útvarů vykonávajících funkce státních archivů, Sbor nápravné výchovy, Pohraniční stráž, vojska Ministerstva vnitra, zpravodajská správa Generálního štábu Československé lidové armády, odbor vnitřní ochrany Sboru nápravné výchovy Ministerstva spravedlnosti České socialistické republiky a jejich předchůdci v období komunistické totalitní moci.“

Podle § 2 jsou předmětem zpřístupnění a zveřejnění podle zákona č. 140/1996 Sb. „...zachované nebo rekonstruované dokumenty vzniklé činností bezpečnostních složek v období od 25. února 1948 do 15. února 1990, evidované v dobových spisových nebo archívních pomůckách (registrech) těchto složek nebo jim nadřízených ústředních správních orgánů.“

Ve smyslu § 3 písm. g) zákona č. 140/1996 Sb. se rozumí bezpečnostní složkou „Státní bezpečnost, Hlavní správa vojenské kontrarozvědky Sboru národní bezpečnosti (III. správa), zpravodajská správa Hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic, odbor vnitřní ochrany Sboru nápravné výchovy anebo předchůdci těchto složek, v období od 25. února 1948 do 15. února 1990“, resp. podle § 3 písm. h) stejného zákona Státní bezpečnostní „součástí bývalé Státní bezpečnosti, jako složky Sboru národní bezpečnosti, Hlavní správa rozvědky Sboru národní bezpečnosti (I. správa), Hlavní správa kontrarozvědky Sboru národní bezpečnosti (II. správa), Správa sledování Sboru národní bezpečnosti (IV. správa), Správa zpravodajské techniky Sboru národní bezpečnosti (VI. správa), Správa pasů a víz Sboru národní bezpečnosti, územní útvary vykonávající činnosti těchto součástí anebo předchůdci těchto součástí a útvarů“.

Postup pro zpřístupňování dokumentů podle zákona č. 140/1996 Sb. je pak upraven v rámci jeho § 4 a násl. Podle § 10a odst. 1 zmíněného zákona ohledně ochrany osobních údajů nad uvedené v § 13 zákona o ochraně osobních údajů platí, že „archív před zpřístupněním dokumentu oprávněnému žadateli znečitelní v kopii dokumentu datum narození a bydliště jiných osob, jakož i všechny údaje o jejich soukromém a rodinném životě, o jejich trestné činnosti, zdraví a majetkových poměrech. Pokud je zpřístupňovaným dokumentem kádrový (personální) spis příslušníka bezpečnostní složky, znečitelní se v něm též všechny údaje o osobách stojících mimo služební a veřejnou činnost příslušníka“. Uvedenému je třeba rozumět tak, že v případě zpřístupňování (zpracování) osobních údajů podle zákona č. 140/1996 Sb. dochází ke specifikaci obsahu povinnosti podle § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů ustanovením § 10a zákona č. 140/1996 Sb., tzn. pro řádné splnění povinnosti podle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je nutné beze zbytku vyhovět i podmínkám a povinnostem podle § 10a zákona č. 140/1996 Sb.

K otázce poměru právních předpisů z hlediska jejich aplikovatelnosti ohledně zpřístupňování dokumentů odvolací orgán dodává, že s ohledem na citovanou právní úpravu (tj. zákon č. 140/1996 Sb. a zákon č. 101/2000 Sb., zejména z hlediska vymezení věcné působnosti) lze již za použití základních interpretačních metod a principů dojít k jednoznačnému závěru, že v tomto případě dle zásady *lex specialis derogate legi generali* zákon č. 499/2004 Sb. ustupuje zákonu č. 140/1996 Sb., tzn., že účastník řízení měl při zpřístupňování předmětných dokumentů postupovat plně podle zákona č. 140/1996 Sb., tj. znečitelnit shora vytykané osobní údaje. Uvedené nicméně nevylučuje, že v určitých aspektech je zákon č. 499/2004 Sb., jakožto obecná právní úprava, aplikovatelný i na případy postupu podle zákona č. 140/1996 Sb.; to však i s odkazem na shora zmíněný § 37 odst. 11 zákona č. 499/2004 Sb. v žádném případě neplatí ohledně zabezpečení dat v rámci zpřístupňovaných dokumentů. Jinak řečeno postup pro zpřístupňování dokumentů upravuje zákon č. 140/1996 Sb., v ostatních zákonem č. 140/1996 Sb. neřešených věcech platí zákon č. 499/2004 Sb. jakožto úprava obecná.

Odvolací orgán se tak i v tomto ztotožňuje s právním názorem správního orgánu I. stupně.

Tvrzení účastníka řízení ohledně toho, že záleží žadateli, zda si pro zpřístupnění dokumentu (svazku) vybere režim podle zákona č. 499/2004 Sb. nebo podle zákona č. 140/1996 Sb., je naprosto irelevantní – s ohledem na předmět činnosti (působnost) účastníka řízení se navíc jedná o tvrzení přinejmenším zarážející, jež svědčí o určité nekompetentnosti.

Odvolací orgán má v této souvislosti za vhodné připomenout, že dle čl. 2 odst. 2 a čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod platí, že „*státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví*“, resp. že „*každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá*“. Dále pak podle čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod zásadně a bezvýjimečně platí, že „*povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod*“, kdy povinností se míní kromě povinnosti něco dát či konat i povinnost něco strpět anebo se něčeho zdržet. Konečně pak podle čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod platí, že „*nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem*“, resp. že „*každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě*“.

Závazek státu vyplývající z právě citovaných ustanovení ústavního pořádku vůči konkrétním osobám spočívající v zachování a ochraně práva na soukromí (k jeho významu a postavení z hlediska hierarchie základních práv a svobod srov. např. nálezy Ústavního soudu České republiky Pl. ÚS 24/10), je realizován konkrétní právní úpravou na nižší, nežli ústavní úrovni. V tomto případě se jedná z hlediska limitů zásahu do soukromí, potažmo osobnosti, zejména o zákon o ochraně osobních údajů a zákon č. 140/1996 Sb., kdy prostřednictvím prvků veřejnoprávní regulace obsažených v těchto právních předpisech dochází k jasnému stanovení pravidel, kdy lze z důvodu uznaného (veřejného) zájmu zasáhnout do osobnostní sféry konkrétního subjektu údajů, tzn., že zmíněné předpisy v ústavních limitech vymezují, kdy je konkrétní osoba povinna strpět zásah do soukromí za účelem realizace konkrétního (vyššího) zájmu.

Tento způsob regulace se kromě jiného zakládá i na principu právní jistoty a dalších předpokladech, o které se opírá hypotéza vyjádřená čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky, tj. že „*Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana*“. Ponechání volby veřejnoprávního režimu, kterým jeden subjekt soukromého práva bude moci omezit a zasáhnout do právní sféry jiného subjektu, na volné úvaze, kdy jeden režim je z hlediska míry zásahu znatelně citelnější nežli druhý, je v rozporu jak s právě uvedenými ústavními limity a zásadami, tak i s interpretačním předpokladem racionálního zákonodárce – v žádném případě nelze racionálně uvažovat o tom, že cílem zákonodárce bylo nabídnout soukromoprávním subjektům volbu, který z mocenských prostředků s různou mírou účinku v osobnostní sféře jiné osoby si vyberou, navíc s vědomím toho, že jejich účel (cíl) je totožný. Takový způsob úpravy by zásadním způsobem odporoval i zásadě minimalizace zásahu do základních práv a svobod, která vyplývá z již citovaného čl. 4 odst. 1 Ústavy.

Jak bylo odvolacím orgánem nastíněno shora, již jen správným užitím standardních výkladových metod, tzn. výkladové metody jazykové, systematické a logické, lze dojít k jednoznačnému závěru, že v daném případě je speciální právní úpravou zákon č. 140/1996 Sb. a povinností účastníka řízení bylo postupovat podle tohoto právního předpisu – tímto má odvolací orgán za vypořádanou i argumentaci účastníka řízení ohledně údajné nesprávnosti výkladu zákona č. 181/2007 Sb.

K námitce účastníka řízení, dle které není Úřad příslušný k výkladu zákona č. 181/2007 Sb. odvolací orgán podotýká, že Úřad je ústředním správním orgánem, jemuž je svěřen správní dozor v oblasti ochrany osobních údajů v tom smyslu, že dohlíží na soulad zpracování osobních údajů s platnými právními předpisy (mj. i zákonem č. 140/1996 Sb., konkrétně jeho § 10a odst. 1), a to v rámci mezí zákona o ochraně osobních údajů.

S ohledem na principy vyjádřené zejména v § 5 odst. 1 a 2 zákona o ochraně osobních údajů Úřadu rovněž přísluší posoudit, zda určité ustanovení zvláštního právního předpisu představuje právní titul pro zpracování osobních údajů či nikoli, stejně tak jako z hlediska

princiální se vyjádřit k otázce, zda určité zpracování osobních údajů odpovídá základním zásadám této oblasti práva.

K argumentaci účastníka řízení, že podmínky uvedené v § 82 odst. 4 zákona č. 499/2004 Sb. musí být splněny kumulativně, odvolací orgán konstatuje, že neshledal žádný význam konstatování tohoto faktu. Pokud tímto účastník řízení směřoval k tomu, že ve všech ostatních případech se vždy aplikuje pouze zákon č. 499/2004 Sb. nebo snad k podobnému irelevantnímu závěru, pak odvolací orgán konstatuje, že se jedná o nepochopení zmíněného ustanovení. Právní norma vyplývající z § 82 odst. 4 zákona č. 499/2004 Sb. jednoznačně říká, že archiválie mladší třiceti let, které byly zpřístupněny před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona podle zvláštních právních předpisů, podléhají režimu zpřístupnění podle právních předpisů platných před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, což však neznamená, že pokud se tak nestalo, napříště se na ně vztahuje vždy zákon č. 499/2004 Sb. a případně i dřívější právní úprava – je nutné respektovat zásadu *lex specialis derogate legi generali*, resp. *lex posteriori derogate legi priori*.

K námitce účastníka řízení, že zpřístupňovaný a zveřejňovaný materiál nelze vymezit, resp. že poměr mezi předpisy nelze vymezit pouze na základě ustanovení, které definují základní pojmy, odvolací orgán s ohledem na shora uvedené, zejména ohledně poměru předmětných předpisů, uvádí, že tato argumentace účastníka řízení není relevantní. K tomuto odvolací orgán dodává, že pro jakýkoli výklad právního předpisu či pro poměrování právních předpisů z hlediska speciality je otázka vymezení pojmů vždy stěžejní – mimo jiné proto, že se od obsahu pojmů odvíjí i rozsah působnosti předpisu.

Ve vztahu k tvrzení účastníka řízení, že z důvodu nehomogenosti celé právní úpravy v této oblasti, kdy několik zákonů upravuje obdobnou věc, musí být postupováno i v souladu s obecnými zásadami státní správy jako je zásada dobré správy, zásada hospodárnosti, ale také zásada, kdy státní správa je službou veřejnosti, odvolací orgán podotýká, že účastník řízení opomenul zmínit z hlediska státní správy zásadní princip, a to princip legality, stejně jako zapomněl zmínit, že pro uplatňování veřejné moci platí shora zmíněné limity, které vyplývají z čl. 2 a čl. 4 Listiny základních práv a svobod. Kdyby tyto principy při svém výkladu právních předpisů a při své činnosti akceptoval a respektoval, nebyl by došel ke shora uvedenému, že je na volbě soukromoprávního subjektu, jakému veřejnoprávnímu zásahu do oblasti osobnostních práv podrobí třetí osobu.

Z právě uvedeného pak vyplývá i irelevantnost argumentace účastníka řízení ohledně „vnucování“ postupu podle zákona č. 140/1996 Sb. ze strany Úřadu a ohledně autonomie vůle žadatele ve věci volby veřejnoprávního režimu.

Odvolací orgán tak k věci uzavírá s tím, že je bez jakékoli pochybnosti prokázáno, že účastník řízení v postavení správce osobních údajů ve smyslu § 4 písm. j) zákona o ochraně osobních údajů nesplnil svou povinnost podle § 10a zákona č. 140/1996 Sb. a porušil tak povinnost zabezpečit zpracovávaná data, resp. zpracování jako celek ve smyslu § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů. Tímto hrubým opomenutím tak naplnil skutkovou podstatu správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně osobních údajů.

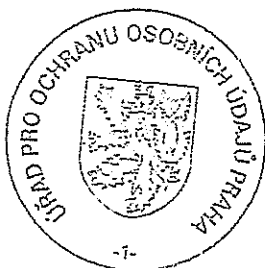
K výši sankce odvolací orgán poznamenává, že ji s ohledem na povahu osobních údajů a kontext, v kterém byly zveřejněny, považuje za adekvátní, resp. spíše za nízkou. Její zdůvodnění považuje za dostatečné.

Závěrem odvolací orgán podotýká, že ve věci bylo postupováno v souladu s § 2 až 8 správního řádu, zejména tedy že byl skutkový stav zjištěn v rozsahu dle § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu a že účastník řízení byla v souladu s § 36 dána možnost plně realizovat svá procesní práva.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl odvolací orgán tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, nelze odvolat.

Praha 12. dubna 2011

RNDr. Igor Němec
předseda